

WARUNKI TECHNICZNE

uzgodnione w dniu 31 sierpnia 2023 r., pomiędzy:

Spółką Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie, adres: 02-337 Warszawa, ul. Mszczonowska 4, wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000264771, REGON 015716698, posiadającą NIP 527-243-20-41, o kapitale zakładowym: 6 377 190 842,00 zł wpłaconym w całości, zwaną dalej „GAZ-SYSTEM”, reprezentowaną na mocy udzielonego pełnomocnictwa Nr Z/P/423/23 z dnia 09.08.2023 roku przez:

Pana Andrzeja Kolasę – Dyrektora Pionu Eksploatacji

oraz

Urzędem Dozoru Technicznego z siedzibą w Warszawie, 02-353 Warszawa, ul. Szczęśliwicka 34, NIP 522-000-46-17, REGON 017196300, zwanym dalej „UDT”, reprezentowanym przez:

Pana Jacka Kocięckiego – Dyrektora Departamentu Techniki.

Zważywszy, że UDT oraz GAZ-SYSTEM wyrazili wolę szczegółowego uregulowania i określenia wymagań w zakresie projektowania, budowy (również w zakresie materiałów i elementów stosowanych do budowy), naprawy lub modernizacji oraz - eksploatacji rurociągów przesyłowych, działając na podstawie art. 8 ust. 7 w związku z art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym, dalej: „ustawa o dozorcze technicznym”. UDT oraz GAZ-SYSTEM zgodnie postanowili o uzgodnieniu poniższych Warunków Technicznych („Warunki Techniczne”).

Wstęp:

Celem niniejszych Warunków Technicznych jest ustalenie jednolitego stanowiska uzgodnionego pomiędzy UDT oraz GAZ-SYSTEM w zakresie projektowania, budowy (również w zakresie materiałów i elementów stosowanych do budowy), naprawy lub modernizacji oraz eksploatacji rurociągów przesyłowych należących do GAZ-SYSTEM.

Przedmiotowych Warunków Technicznych nie stosuje się do rurociągów podmorskich.

Rurociągi technologiczne są objęte rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego dla niektórych urządzeń ciśnieniowych podlegających dozorowi technicznemu.

Na potrzeby realizacji niniejszych Warunków Technicznych zastosowanie mają następujące określenia i definicje:

- **Rurociąg przesyłowy** – gazociąg wytworzony lub przebudowany po dniu 16 lipca 2002 r. w tym zlokalizowany w obrębie stacji gazowej lub tłoczni (jeżeli jego początek lub koniec zlokalizowany jest w obrębie danego obiektu).

- **Przebudowa rurociągu przesyłowego** – przebudowa całego rurociągu przesyłowego, wytworzonego do dnia 16 lipca 2002 r., pomiędzy armaturą odcinającą określoną w dniu poprzedzającym przebudowę podlega pod dozór uproszczony lub ograniczony w zależności od DN i MOP. Dla gazociągów wybudowanych przed dniem 16.07.2002 przebudowa w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane odcinków krótszych niż między armaturą zaporową podlega uzgodnieniu dokumentacji i podlega pod dozór uproszczony bez względu na wartość parametrów DN i MOP. W pozostałych przypadkach wymiana krótszych odcinków gazociągów nie podlega pod dozór techniczny.
- **Punkt Zatrzymania** - planowana czynność (kontrolna lub badanie), która jest wykonywana przez inspektora UDT lub w obecności Inspektora UDT. Prowadzenie kolejnych etapów budowy rurociągu przesyłowego możliwe jest jedynie w przypadku pozytywnego wyniku czynności odbiorowej, produkcyjnej, kontrolnej lub badania potwierdzonego odpowiednim protokołem/sprawozdaniem zatwierdzonym przez Inspektora UDT. O osiągnięciu każdego punktu zatrzymania UDT zostanie pisemnie powiadomiony w uzgodnionym z Operatorem Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. lub Wykonawcą rurociągu przesyłowego terminie.
- **Kontrola Obserwacyjna** - planowana czynność (kontrolna lub badanie), która może być przeprowadzona przy udziale inspektora UDT pod warunkiem, że UDT zostanie zawiadomiony w uzgodnionym z Operatorem Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. lub Wykonawcą rurociągu przesyłowego terminie.
- **Monitorowanie** – działalność kontrolna prowadzona przez Inspektora UDT – w dowolnym terminie, w trakcie budowy rurociągu przesyłowego, według jego uznania – polegająca na okresowym, nadzorowaniu prawidłowości wykonywania operacji technologicznych lub kontrolnych związanych przede wszystkim z wykonawstwem prac spawalniczych.
- **Przegląd** – działalność kontrolna inspektora UDT polegająca na przeglądzie i sprawdzeniu dokumentów jakości (świadectw, atestów, protokołów kontroli, badań i odbioru) potwierdzających, że użyte materiały, operacje technologiczne, kontrole, badania zostały przeprowadzone zgodnie z zatwierdzoną przez UDT dokumentacją projektową i technologiczną.

Zakres Warunków Technicznych:

Zgodnie z poniższym Spisem treści.

Spis treści:

Część I. Wymagania na etapie projektowania, budowy (również w zakresie materiałów i elementów stosowanych do budowy).

1. Wymagania dotyczące wykonawcy dokumentacji projektowej.
2. Zakres dokumentacji projektowej do uzgodnienia z UDT.
3. Odstępstwa od dokumentacji uzgodnionej z UDT.
4. Wymagania w zakresie dostawy rur.
5. Wymagania w zakresie dostawy kształtek.
6. Wymagania w zakresie dostawy armatury.
7. Wymagania w sprawie świadectw odbioru.
8. Wymagania w zakresie postępowania przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę rurociągu przesyłowego dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

9. Wymagania dla wykonawców robót budowlanych, w tym dla nadzoru prac spawalniczych i kontroli złączy spawanych.

Część II. Wymagania dotyczące uzyskania zezwolenia na eksploatację i na etapie eksploatacji.

10. Wymagania przy wydawaniu decyzji zezwalającej na eksploatację.
11. Wymagania na etapie eksploatacji.

Część III. Zasady sprawowania dozoru technicznego.

12. Formy dozoru.
13. Sposób sprawowania dozoru technicznego na etapie eksploatacji nad rurociągami przesyłowymi o średnicy DN > 200 i MOP > 1,6 MPa.
14. Wymagania – naprawa lub modernizacja.
15. Wymagania – usuwanie awarii.

Część IV. Postanowienia końcowe i przejściowe.

16. Postanowienia końcowe i przejściowe.

Część V. Załączniki

Załącznik nr 1 – Zakres czynności dozoru technicznego związanych z badaniami rurociągów przesyłowych budowanych przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Załącznik nr 2 – Dane ewidencyjne rurociągu przesyłowego.

Załącznik nr 3 – Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Część I. Wymagania na etapie projektowania, budowy (również w zakresie materiałów i elementów stosowanych do budowy).

1. Wymagania dotyczące wykonawcy dokumentacji projektowej.

Rurociągi przesyłowe oraz ich elementy należy projektować zgodnie z aktualnym poziomem bezpieczeństwa i rozwiązaniami technicznymi, w oparciu o obowiązujące normy, przepisy prawa i specyfikacje techniczne.

2. Zakres dokumentacji projektowej do uzgodnienia z UDT.

Zakres dokumentacji projektowej do uzgodnienia z UDT zawiera:

- 1) opis techniczny rurociągu przesyłowego, określający jego początek i koniec, przebieg w terenie z wyszczególnieniem miejsc i obiektów charakterystycznych, informujący o fizykochemicznych właściwościach transportowanego medium oraz parametrach obliczeniowych, maksymalnych roboczych, maksymalnych przypadkowych i próbnych oraz o sposobie oznakowania rurociągu przesyłowego;
- 2) schemat przebiegu rurociągu przesyłowego z podaniem wymiarów charakterystycznych dla jego przebiegu, konstrukcji i zabudowy, oznaczeniem elementów rurociągu przesyłowego oraz punktów nadzorowanych, a także rysunki konstrukcyjne tych elementów rurociągu przesyłowego, których konstrukcja lub wymiary nie są określone w uzgodnionych specyfikacjach technicznych;
- 3) obliczenia wytrzymałościowe elementów rurociągu przesyłowego, obejmujące w szczególności: obliczenia grubości ścianek elementów ciśnieniowych, inne obliczenia wytrzymałościowe, wynikające z analizy obciążeń działających na rurociąg przesyłowy i przyjętego rozwiązania konstrukcyjnego oraz obliczenia określone wymaganiami uzgodnionych specyfikacji technicznych;
- 4) wykaz materiałów i elementów rurociągu przesyłowego, z wyodrębnieniem osprzętu zabezpieczającego, oraz wyposażenia ciśnieniowego, z uzgodnionych specyfikacji technicznych, właściwości charakterystycznych oraz rodzaju dokumentów kontroli;
- 5) dane przyjętego rozwiązania ochrony elektrochemicznej, rodzajów powłok ochronnych i ich parametrów technicznych, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu spajania/przyłączania przewodów elektrycznych do ścianek ciśnieniowych rurociągu przesyłowego;
- 6) dane techniczne izolacji termicznej z określeniem rodzajów materiałów izolacyjnych i ich parametrów technicznych, jeżeli została przewidziana;
- 7) specyfikacje techniczne wykonania i odbioru rurociągu przesyłowego, z określeniem metod i zakresów badań oraz kryteriów akceptacji ich wyników, ze wskazaniem przyjętych lub uzgodnionych specyfikacji technicznych.
- 8) plan próby wytrzymałości i próby szczelności oraz jeżeli jest to wymagane plan próby ciśnieniowej specjalnej (stresowej).

3. Odstępstwa od dokumentacji uzgodnionej z UDT.

Informacja o uzyskanych odstępstwach, dotyczących części dokumentacji uzgodnionej z UDT, będzie każdorazowo zgłaszana do jednostki dozoru technicznego, która wydała uzgodnienie.

4. Wymagania w zakresie dostawy rur.

- 4.1. Wytwórca musi posiadać certyfikowany system zarządzania jakością wg Polskiej Normy PN-EN ISO 9001 lub równoważny w zakresie wytwarzania rur stalowych.
- 4.2. Wytwórca rur musi posiadać system zapewnienia jakości w spawalnictwie wg Polskiej Normy PN-EN ISO 3834-2: (wymagania pełne) – nie dotyczy dostawcy rur bez szwu.
- 4.3. Wytwórca rur powinien spełniać wymagania określone w przepisach ustawy o dozorze technicznym.
 - 4.3.1. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, postępowanie sprawdzające obejmujące ocenę warunków do wydania Wytwórcy uprawnienia do wytwarzania może nastąpić przy użyciu środków technologii komunikacyjnych (IT) umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość, w tym również zapewniających jednoczesną transmisję wizji i dźwięku.
 - 4.3.2. W sytuacji określonej w pkt 4.3.1 szczegółowy plan oceny, aspekty logistyczne oraz zasady i możliwości stosowania w ocenach ustalonych technologii komunikacyjnych (IT), UDT uzgodni z Wytwórcą przed rozpoczęciem procesu nadania uprawnienia.
- 4.4. Rury powinny być wytwarzane zgodnie z wymaganiami norm, przepisów prawa i specyfikacji technicznych.

5. Wymagania w zakresie dostawy kształtek.

- 5.1. Wytwórca musi posiadać certyfikowany system zarządzania jakością wg Polskiej Normy PN-EN ISO 9001 lub równoważny w zakresie wytwarzania kształtek.
- 5.2. Wytwórca kształtek musi posiadać system zapewnienia jakości w spawalnictwie wg Polskiej Normy PN-EN ISO 3834-2 (wymagania pełne) – nie dotyczy dostawcy kształtek bez szwu.
- 5.3. Wytwórca kształtek powinien spełniać wymagania określone w przepisach ustawy o dozorze technicznym.
 - 5.3.1. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, postępowanie sprawdzające obejmujące ocenę warunków do wydania Wytwórcy uprawnienia do wytwarzania może nastąpić przy użyciu środków technologii komunikacyjnych (IT) umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość, w tym również zapewniających jednoczesną transmisję wizji i dźwięku.
 - 5.3.2. W sytuacji określonej w pkt 5.3.1 szczegółowy plan oceny, aspekty logistyczne oraz zasady i możliwości stosowania w ocenach ustalonych technologii komunikacyjnych (IT), UDT uzgodni z Wytwórcą przed rozpoczęciem procesu nadania uprawnienia.
- 5.4. Kształtki powinny być wytwarzane zgodnie z wymaganiami norm, przepisów prawa i specyfikacji technicznych.

6. Wymagania w zakresie dostawy armatury.

- 6.1 Wytwórca armatury dla DN ≥ 100 zabudowanej na rurociągu przesyłowym, musi posiadać certyfikowany system zarządzania jakością wg Polskiej Normy PN-EN ISO 9001 lub równoważny w zakresie wytwarzanej armatury.

- 6.2 Wytwórca armatury dla średnic $DN \geq 100$ w zakresie projektowania, wytwarzania i kontroli urządzeń ciśnieniowych powinien spełniać wymagania dyrektywy ciśnieniowej 2014/68/UE w zakresie projektowania, wytwarzania i kontroli urządzeń.
- 6.3 Wytwórca armatury (o ile jest wymagane) dla średnic $DN \geq 100$ powinien posiadać system zapewnienia jakości w spawalnictwie wg Polskiej Normy PN-EN ISO 3834-2 (wymagania pełne).
- 6.4 Konstrukcja armatury powinna być zgodna z wymaganiami norm, przepisów prawa i specyfikacji technicznych.

7. Wymagania w sprawie świadectw odbioru.

- 7.1 Minimalne wymagania w zakresie świadectw odbioru określone są w Polskiej Normie PN-EN 1594.
- 7.2 Materiały lub elementy rurociągu przesyłowego powinny być wytwarzane zgodnie z uprawnieniem do ich wytwarzania, wydanym przez UDT (nie dotyczy to wytwórców z krajów UE i Republiki Turcji) oraz dokumentowane świadectwem kontroli określonym w warunkach uprawnienia (np. świadectwo 3.1 wg Polskiej Normy PN-EN 10204:2006).
- 7.3 W jednostkowych przypadkach zakupu materiałów lub elementów, UDT może wykonać badania sprawdzające dla potwierdzenia zgodności dokumentów odbioru z rzeczywistym stanem materiałów lub elementów.
- 7.4 Materiały przeznaczone do wytwarzania rurociągów przesyłowych oraz ich elementów powinny być dostarczane z dokumentami potwierdzającymi przeprowadzenie badań określonych w uprawnieniu do ich wytwarzania, jeżeli stanowią gotowe elementy rurociągu przesyłowego.
- 7.5 Materiały przeznaczone do wytwarzania rurociągów przesyłowych oraz ich elementów powinny być oznakowane w sposób zapewniający ich identyfikację i przyporządkowanie do odpowiedniego dokumentu kontroli (świadectwa odbioru).

8. Wymagania w zakresie postępowania przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Szczegółowy tryb i zasady postępowania określa Instrukcja – Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., stanowiąca Załącznik Nr 3 do Warunków Technicznych.

9. Wymagania dla wykonawców robót budowlanych, w tym dla nadzoru prac spawalniczych i kontroli złączy spawanych.

9.1 Wymagania ogólne.

- 9.1.1 Rurociągi przesyłowe oraz ich elementy należy wykonywać zgodnie z aktualnym poziomem bezpieczeństwa i rozwiązaniami technicznymi, w oparciu o obowiązujące normy, przepisy i specyfikacje techniczne.
- 9.1.2 Wykonawca winien posiadać uprawnienie, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o dozorcze technicznym do wytwarzania rurociągów przesyłowych, wydane przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego.

9.2 Wymagania w zakresie prac spawalniczych.

9.2.1 Wykonawca musi spełniać wymagania dotyczące jakości w zakresie pełnych wymagań w spawalnictwie wg wymagań Polskiej Normy PN-EN ISO 3834-2 lub równoważnych.

9.2.2 Wykonawca musi dysponować spawaczami lub operatorami urządzeń spawalniczych, spełniających wymagania wg Polskich Norm: PN-EN ISO 9606-1 oraz PN-EN ISO 14732, z aktualnymi uprawnieniami w zakresie spawanych materiałów rur, średnic rurociągu przesyłowego, grubości ścianki rur, urządzeń spawalniczych, metod spawania oraz pozycji spawania, nadanymi przez jednostkę dozoru technicznego.

9.2.3 Wykonawca musi dysponować personelem nadzoru spawalniczego zgodnie z wymaganiami Polskiej Normy PN-EN 12732.

9.2.4 Wykonawca prac spawalniczych powinien posiadać uznaną technologię spawania (WPQR) według Polskiej Normy PN-EN ISO 15614-1 lub Polskich Norm ją poprzedzających, jeśli uznanie było w takiej samej formie wydane, lub automatycznego lutowania twardego (WPQR) według Polskiej Normy PN-EN 12732, zatwierdzoną przez UDT.

9.2.5 Wykonawca musi dysponować lutowaczami i/lub operatorami urządzeń, wykonujących połączenia „kabel – rura” spełniających wymagania wg Polskich Norm: PN-EN ISO 13585 i/lub PN-EN ISO 14732.

9.3 Weryfikacja UDT na etapie budowy rurociągu przesyłowego DN > 200 i MOP > 1,6 MPa

9.3.1 Zakres czynności UDT na etapie budowy wykonywany jest zgodnie z ustawą o dozorze technicznym oraz nn. warunkami technicznymi i obejmuje:

- 1) weryfikację materiałów wykorzystanych do budowy rurociągu przesyłowego
- 2) sprawdzenie kwalifikacji spawaczy,
- 3) sprawdzenie (kwalifikowanie) technologii spawania,
- 4) sprawdzenie (kwalifikowanie) przeróbki plastycznej,
- 5) sprawdzenie (kwalifikowanie) obróbki cieplnej,
- 6) sprawdzenie uprawnień wykonawców i stosowanego systemu jakości,
- 7) zatwierdzenie technologii wykonania prób ciśnieniowych.

9.3.2 Podczas budowy, inspektor UDT wykonuje czynności w zakresie i zgodnie z przyjętym planem jakościowym lub Załącznikiem nr 1 do niniejszych Warunków Technicznych. W technicznie uzasadnionych przypadkach, za zgodą inwestora, możliwy jest udział inspektora UDT w celu przeprowadzenia dodatkowych czynności.

9.4 Laboratorium wykonujące badania niszczące i nieniszczące powinny spełniać wymagania zawarte w normie PN-EN 12732 oraz zapisy ustawy o dozorze technicznym.

Do dnia 31.12.2024 Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A akceptuje laboratoria wykonujące badania niszczące i nieniszczące spełniające jedynie zapisy ustawy o dozorze technicznym

9.5 Wymagania dla kontroli złączy spawanych zgodne z normą PN-EN 12732 z uwzględnieniem dodatkowych wymagań zgodnych z regulacjami obowiązującymi w strukturach GAZ-SYSTEM.

Część II. Wymagania dotyczące uzyskania zezwolenia na eksploatację i na etapie eksploatacji.

10. Wymagania przy wydawaniu decyzji zezwalającej na eksploatację.

10.1 Dla rurociągów przesyłowych objętych dozorem technicznym ograniczonym, po zakończeniu wytwarzania rurociągu przesyłowego, wytwarzający przedkłada organowi właściwej jednostki dozoru technicznego oświadczenie o zakończeniu prac, świadectwa przeprowadzonych badań i dokumenty kontroli, w szczególności:

- 1) wykaz świadectw kwalifikacyjnych osób wykonujących i kontrolujących czynności spajania, przeróbki plastycznej lub obróbki cieplnej,
- 2) wykaz uzgodnionych instrukcji technologicznych spajania, obróbki cieplnej lub przeróbki plastycznej,
- 3) kopie świadectwa uznania laboratorium, wykaz certyfikatów personelu wykonującego badania oraz protokoły przeprowadzonych badań nieniszczących i niszczących, wraz z oceną ich wyników,
- 4) dane dotyczące dziennika przeprowadzonych prac spajania,
- 5) księgę rurociągu,
- 6) wykaz dokumentów kontroli materiałów i elementów rurociągu,
- 7) wykaz protokołów kontroli wykonanych operacji technologicznych obróbki cieplnej lub przeróbki plastycznej,
- 8) protokoły cząstkowych ciśnieniowych prób wytrzymałości i szczelności, jeżeli były przeprowadzone,
- 9) świadectwa badań:
 - a) zastosowanych powłok ochronnych i izolacyjnych,
 - b) ochrony elektrochemicznej i jej połączeń spajanych ze ścianką ciśnieniową rurociągu przesyłowego;
- 10) wykaz zmian w dokumentacji technicznej i uzgodnień z organem właściwej jednostki dozoru technicznego, dokonanych w toku wytwarzania rurociągu przesyłowego;
- 11) wypełnioną kartę ewidencyjną rurociągu przesyłowego,
- 12) instrukcję eksploatacji rurociągu przesyłowego, zatwierdzoną przez GAZ-SYSTEM, zawierającą co najmniej:
 - a) charakterystykę rurociągu przesyłowego poprzez określenie warunków pracy i parametrów roboczych rurociągu przesyłowego i jego wyposażenia, z określeniem wartości granicznych tych parametrów lub dopuszczalnych odstępstw,
 - b) instrukcję sterowania, obsługi i konserwacji rurociągu przesyłowego, ze wskazaniem osób odpowiedzialnych i kwalifikowanego personelu, odnoszące się do warunków normalnego użytkowania, zapobiegania awariom i niebezpiecznym uszkodzeniom z oszacowaniem prawdopodobieństwa ich wystąpienia,
 - c) określenie przyrządów pomiarowych, sprzętu i narzędzi do obsługi i konserwacji w normalnych warunkach użytkowania oraz w przypadku awarii,
 - d) instrukcję postępowania w przypadku wystąpienia awarii, niebezpiecznego uszkodzenia, pożaru lub naruszenia integralności rurociągu przesyłowego – plan awaryjny, z opisem środków służących likwidacji skutków tych zdarzeń

- i przywróceniu bezpiecznego użytkowania, ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za kierowanie działaniami,
- e) sposoby informowania o zagrożeniach w toku eksploatacji rurociągu przesyłowego oraz alarmowania w przypadku awarii, niebezpiecznego uszkodzenia, pożaru lub naruszenia integralności rurociągu przesyłowego, instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne, techniczne i środowiskowe oraz współpracę z mediami,
 - f) wykaz przedsiębiorstw lub osób wykonujących naprawy poawaryjne, po wystąpieniu niebezpiecznego uszkodzenia oraz planowane, jeżeli zostali ustalen;
- 13) programy badań oraz zakres i częstotliwość kontroli bieżącego stanu technicznego rurociągu przesyłowego oraz jego trasy,
 - 14) instrukcje trwałego wyłączenia rurociągu przesyłowego z eksploatacji, określające sposób demontażu lub takiego zabezpieczenia pozostawionych elementów rurociągu przesyłowego, aby nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska,
 - 15) określenie sposobu ewidencji pracy rurociągu przesyłowego oraz rodzaju ewidencjonowanych warunków pracy i parametrów.
- 10.2 Decyzja zezwalająca na eksploatację rurociągu przesyłowego wydawana jest po przeprowadzeniu badania odbiorczego z wynikiem pozytywnym, w zakresie obejmującym:
- 1) sprawdzenie kompletności i prawidłowości dokumentów dołączonych do wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na eksploatację,
 - 2) sprawdzenie, czy wszystkie elementy rurociągu zainstalowane są zgodnie z dokumentacją projektową uzgodnioną z UDT,
 - 3) sprawdzenie zgodności nastaw osprzętu ciśnieniowego, w szczególności zabezpieczającego.

11. Wymagania na etapie eksploatacji.

- 11.1 Eksploatację prowadzi się w oparciu o instrukcję eksploatacji, która odnosi się do bezpiecznego użytkowania przez monitorowanie stanu technicznego, właściwą konserwację oraz niezwłoczne i skuteczne postępowanie na wypadek awarii.
- 11.2 UDT oraz GAZ-SYSTEM uzgadniają warunki, dotyczące jednolitego trybu i zasad postępowania, w zakresie wymagań dotyczących:
- 1) dokumentacji, w tym w szczególności instrukcji eksploatacji rurociągu przesyłowego podlegającego dozorowi technicznemu,
 - 2) formy i zakresu sprawowania dozoru technicznego nad rurociągami przesyłowymi na etapie ich eksploatacji, przy uwzględnieniu czynności i częstotliwości wykonywania dozoru technicznego.

11.3 Ogólne wymagania, które należy wziąć pod uwagę przy tworzeniu instrukcji eksploatacji.

11.3.1 Eksploatacja to działania zmierzające do utrzymania rurociągu przesyłowego w stanie zapewniającym realizację wymaganych funkcji, w sposób ciągły i niezawodny przy spełnieniu wymagań co do:

- 1) bezpieczeństwa konstrukcji – nośność i stateczność,
- 2) bezpieczeństwa pożarowego,
- 3) bezpieczeństwa użytkowania
– przy spełnieniu wymagań higienicznych i ochrony środowiska (w tym hałas, drgania).

11.3.2 Działania eksploatacyjne powinny być ukierunkowane na:

- 1) monitoring stanu technicznego konstrukcji i elementów zapewniających funkcjonalność rurociągu przesyłowego – kontrola i badania powłok układów rurowych, zarówno zasadniczych jak i ochronnych, kontrola szczelności, monitoring korozyjności, kontrola urządzeń,
- 2) czynności zapewniające zachowanie odpowiedniego stanu, niezawodności i ciągłości funkcjonowania włącznie z właściwą estetyką rurociągu przesyłowego, w tym kontrole bhp i ppoż,
- 3) działania awaryjne zapewniające szybkie i skuteczne podjęcie interwencji zmierzające do zabezpieczenia, a następnie usunięcia skutków awarii i nieprzewidzianych zdarzeń – plany awaryjne.

11.4. W przypadku istotnych zmian w eksploatacji rurociągu przesyłowego należy zmienić/zaktualizować instrukcję eksploatacji w uzgodnieniu z UDT.

Część III. Zasady sprawowania dozoru technicznego.

12. Formy dozoru.

- Rurociągi przesyłowe DN > 200 i MOP > 1,6 MPa – dozór **ograniczony**,
- Rurociągi przesyłowe DN > 200, gdy MOP ≤ 1,6 MPa – dozór **uproszczony**,
- Rurociągi przesyłowe DN ≤ 200 bez względu na wartość MOP – dozór **uproszczony**.

13. Sposób sprawowania dozoru technicznego na etapie eksploatacji nad rurociągami przesyłowymi o średnicy DN > 200 i MOP > 1,6 MPa

Sprawowanie dozoru technicznego przez UDT na etapie eksploatacji rurociągu obejmuje:

- 1) w przypadku rurociągów przesyłowych objętych dozorem technicznym ograniczonym – weryfikacja dokumentacji eksploatacyjnej oraz w przypadku wątpliwości doraźne badania techniczne kontrolne uzgodnione w zakresie i terminie pomiędzy GAZ-SYSTEM i UDT, wykonywane są przez UDT co najmniej raz na 24 miesiące (badania doraźne nie mogą wstrzymywać realizacji usługi przesyłowej);
- 2) doraźne badania techniczne eksploatacyjne, na wniosek GAZ-SYSTEM, wykonywane są w przypadku:
 - a) zmiany nastaw osprzętu zabezpieczającego, parametrów lub warunków pracy rurociągu przesyłowego, w odniesieniu do określonych w uzgodnionej dokumentacji technicznej, karcie ewidencyjnej lub uzgodnionych instrukcjach eksploatacji,
 - b) uzgodnienia naprawy lub modernizacji,
 - c) stanu technicznego rurociągu przesyłowego, budzącego zastrzeżenia;

- 3) badania techniczne tłokami pomiarowymi w ramach badań doraźnych, w przypadku rurociągów przesyłowych przystosowanych konstrukcyjnie do takich badań, przy udziale UDT; UDT wyznacza termin tych badań z podaniem roku:
 - a) pierwsze badanie –przeprowadza się przed rozpoczęciem eksploatacji rurociągu przesyłowego lub w okresie nie dłuższym niż 36 miesięcy od rozpoczęcia eksploatacji, w celu ustalenia stanu początkowego rurociągu przesyłowego,
 - b) z zastrzeżeniem lit. c) poniżej, kolejne badanie przeprowadza się nie później niż przed upływem 10 lat licząc od daty poprzedniego badania, chyba że wystąpiła potrzeba wcześniejszego badania, wynikająca z oceny wyników stanu technicznego rurociągu przesyłowego,
 - c) w przypadku pozytywnej oceny stanu technicznego rurociągu przesyłowego termin kolejnego badania, o którym mowa w lit. b) powyżej, może zostać przedłużony.
 - d) w uzasadnionych przypadkach na wniosek GAZ-SYSTEM UDT może odroczyć kolejne badania za pomocą tłoka w terminie uzgodnionym między stronami,
 - e) GAZ-SYSTEM informuje UDT o terminie realizacji badania, brak Inspektora UDT podczas badania nie wstrzymuje jego realizacji;
- 4) badania doraźne stanu technicznego rurociągu przesyłowego, w przypadku stwierdzenia istotnych odchyśleń od normalnych warunków pracy rurociągu przesyłowego;
- 5) przekazywanie przez GAZ-SYSTEM do UDT informacji dotyczących:
 - a) niebezpiecznego uszkodzenia rurociągu lub nieszczęśliwego wypadku w rozumieniu przepisów o dozorcze technicznym,
 - b) zmiany dopuszczalnych parametrów pracy rurociągu,
 - c) zmiany eksploatującego,
 - d) wyłączenia lub likwidacji rurociągu przesyłowego;
- 6) sposób sprawowania dozoru technicznego na etapie eksploatacji nad rurociągami przesyłowymi objętych dozorem technicznym uproszczonym:
 - a) UDT nie wykonuje badań kontrolnych,
 - b) UDT wykonuje badania doraźne na pisemny wniosek eksploatującego,
 - c) UDT wykonuje badania po awariach i niebezpiecznych uszkodzeniach.

14. Wymagania – naprawa lub modernizacja.

Wniosek o uzgodnienie naprawy lub modernizacji powinien zawierać co najmniej:

- 1) określenie zakresu naprawy lub modernizacji, jak również wymagania techniczne przygotowania do jej przeprowadzenia;
- 2) wymagania bezpieczeństwa naprawy lub modernizacji,
- 3) instrukcje technologiczne naprawy lub modernizacji, w szczególności instrukcje technologiczne spajania, obróbki cieplnej i przeróbki plastycznej, jeżeli takie technologie będą zastosowane;
- 4) wykaz elementów rurociągu przesyłowego wymienianych podczas naprawy lub modernizacji;
- 5) rodzaj i zakres prób oraz doraźnych badań technicznych po naprawie lub modernizacji rurociągu przesyłowego; w przypadkach szczególnych, gdy naprawa lub modernizacja odbywa się bez przerwy w użytkowaniu rurociągu przesyłowego, jego użytkowanie należy rozpocząć bezpośrednio po naprawie lub modernizacji; badania złączy spawanych nie podlegających próbie ciśnieniowej (spoiny gwarantowane) wykonuje się jako wstępne,

niezwłocznie po naprawie lub modernizacji oraz powtarza po czasie nie krótszym niż 24 godziny od zakończenia spawania;

- 6) zasady udokumentowania naprawy lub modernizacji rurociągu przesyłowego.

Wniosek o uzgodnienie naprawy lub modernizacji powinien zawierać wszystkie informacje jak dla nowobudowanego rurociągu przesyłowego.

15. Wymagania – usuwanie awarii.

15.1. W przypadku awarii GAZ-SYSTEM niezwłocznie przystępuje do zabezpieczenia miejsca awarii i jej usunięcia. Przekazuje niezwłocznie do UDT informację z opisem zakresu prac oraz zastosowanych technologii, w tym:

- 1) wykaz materiałów i elementów zastosowanych do usunięcia awarii, z dokumentami ich kontroli;
- 2) wykaz zatwierdzonych przez UDT instrukcji technologicznych, zastosowanych podczas usuwania awarii, zgodnie z posiadanym uprawnieniem lub karty technologiczne zastosowanych technologii, w celu ich weryfikacji i zatwierdzenia oraz kopie zaświadczeń kwalifikacyjnych osób wykonujących połączenia nierozłączne w przypadku nieuprawnionego naprawiającego;
- 3) wykaz zaświadczeń kwalifikacyjnych osób wykonujących połączenia nierozłączne z kopiami tych zaświadczeń, w przypadku nieuprawnionego naprawiającego;
- 4) rodzaje i zakres badań po naprawie, z określeniem kryteriów ich akceptacji;
- 5) dane laboratorium wykonującego badania nieniszczące z kopiami świadectw kwalifikacyjnych osób wykonujących badania, w przypadku badań wykonanych przez laboratorium nie mające uznania UDT.

15.2. Po usunięciu awarii – wykonaniu naprawy poawaryjnej, obiekt poddawany jest doraźnym badaniom technicznym, wykonywanym przez inspektora UDT. Rodzaj i zakres badań ustalany jest z GAZ-SYSTEM w zależności od zakresu naprawy poawaryjnej i ewentualnych skutków awarii mogących mieć wpływ na stan techniczny.

Część IV Postanowienia końcowe i przejściowe

16. Postanowienia końcowe i przejściowe.

- 16.1. GAZ-SYSTEM zapewnia, iż eksploatacja rurociągów przesyłowych objętych dozorem technicznym, jest zgodna z zasadami i trybem postępowania, określonymi w przepisach, procedurach i instrukcjach Systemu Eksploatacji Sieci Przesyłowej.
- 16.2. Z dniem wejścia w życie niniejszych Warunków Technicznych tracą moc Warunki Techniczne uzgodnione w dniu 28 listopada 2019 roku wraz z wprowadzonymi zmianami.
- 16.3. Rurociągi przesyłowe średnicy DN > 200 i ciśnienia MOP > 1,6 MPa, dla których rozpoczęto projektowanie przed wejściem w życie niniejszych Warunków Technicznych, mogą być wykonywane według dotychczasowych wymagań.
- 16.4. Niniejsze Warunki Techniczne tracą ważność z dniem wejścia w życie przepisów wykonawczych w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie dotyczącym rurociągów przesyłowych wydanych na podstawie w art. 8 ust. 4 ustawy o dozorcze technicznym.

- 16.5. Uzgodnienia w zakresie projektów należy wykonywać we właściwym terenowo Oddziale/Biurze UDT.
- 16.6. W przypadku kilku współpracujących zbiorników ciśnieniowych w napędach armatury, pomimo ich wspólnej zabudowy w napędzie, każdy zbiornik ciśnieniowy powinien być odrębnie zgłoszony do właściwego terenowo Oddziału/Biura UDT.
- 16.7. Urządzenia ciśnieniowe, takie jak stałe zbiorniki ciśnieniowe stanowiące konstrukcyjnie jedną całość (połączone nierozłącznie) z rurociągami pracującymi w ruchu ciągłym, lub połączeniami rozłącznymi, jednak bez możliwości ich odłączenia na czas badań, na wniosek GAZ-SYSTEM mogą być badane według programu badań zastępczych w zakresach i metodami właściwymi dla urządzeń pracujących w ruchu ciągłym.
- 16.8. Rurociągi przesyłowe wraz z osprzętem ciśnieniowym (armaturą) na nich zabudowaną, do którego należy zaliczyć zespoły zaporowe i zaporowo-upustowe, zespoły odgałęźne i zespoły komór nadania lub odbioru tłoków, zbiorniki kondensatu, kwalifikuje się jako rurociągi przesyłowe.
- 16.9. Rurociągi przesyłowe kwalifikuje się jako odrębne urządzenia ciśnieniowe, jeżeli różnią się ciśnieniem MOP.

Niniejsze Warunki Techniczne zostały sporządzone w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla UDT oraz GAZ-SYSTEM i wchodzi w życie z dniem 01.08. 2023 r.

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-

SYSTEM S.A.

Dyrektor

Andrzej Kołasa

Urząd Dozoru Technicznego:

DEPARTAMENT TECHNIKI

DYREKTOR

Jacek Kosiński

URZĄD DOZORU
TECHNICZNEGO

Załącznik nr 1

Zakres czynności dozoru technicznego związany z badaniami rurociągów przesyłowych budowanych przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. (nie dotyczy, modernizacji, remontów, napraw istniejącej sieci przesyłowej oraz nowo budowanych gazociągów przyłączeniowych o średnicy nominalnej $DN \leq 200$).

Czynności Inspekcyjne

Nr	Czynność inspekcyjna	Częstość wykonywania czynności inspekcyjnych	Sposób przeprowadzenia inspekcji	Protokół/ dokument
1	Weryfikacja dokumentacji projektowej rurociągu przesyłowego			
1.1	Dobór materiałów rur, kształtek i armatury. Obliczenia wytrzymałościowe grubości ścianek rur i kształtek uwzględniających stabilność posadowienia rurociągu przesyłowego.		Punkt Zatrzymania	Sprawozdanie zatwierdzające wykonane przez Inspektora UDT
1.2	Dokumentacja techniczno-technologiczna wykonania – technologia wykonania, dobór parametrów, badania, kryteria akceptacji wyników.			
1.3	Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru – w szczególności w zakresie: <ul style="list-style-type: none">wymagań dla rur, kształtek, śluz nadawczych i odbiorczych tłoka oraz armatury,wymagań dotyczących prac spawalniczych,opisu prób ciśnieniowych.			
2	Weryfikacja Wykonawcy wytwarzającego rurociąg przesyłowy			
2.1	Weryfikacja uprawnień do wytwarzania rurociągów przesyłowych do gazów nadanych przez UDT.		Monitorowanie	Potwierdzenie wykonania – Inspektor UDT (odnotowanie w planie badań i odbiorów)
2.2	Weryfikacja dokumentów potwierdzających posiadanie odpowiednich uprawnień przez operatorów automatów spawalniczych oraz spawaczy ręcznych.		Monitorowanie	
2.3	Weryfikacja dokumentów potwierdzających posiadanie odpowiednich uprawnień przez personel nadzoru spawalniczego zgodnie z Certyfikatem Zarządzania Jakością w spawalnictwie.		Przegląd	
2.4	Weryfikacja uprawnień nadanych do wytwarzania łuków giętych na zimno nadanych przez UDT.		Monitorowanie	

Nr	Czynność inspekcyjna	Częstość wykonywania czynności inspekcyjnych	Sposób przeprowadzenia inspekcji	Protokół/ dokument
2.5	Udział w charakterze obserwatora przy wykonywaniu łuków giętych na zimno.		Kontrola obserwacyjna	
2.6	Weryfikacja dokumentów potwierdzających posiadanie odpowiednich uprawnień przez personel wykonujący badania nieniszczące.		Przegląd	
2.7	Uznanie laboratorium zgodnie z art. 9 ustawy o dozorcze technicznym do wykonywania badań (w ramach uprawnienia wytwarzającego).		Monitorowanie	
3	Procesy technologiczne i badania w zakresie prac spawalniczych			
3.1	Udział w charakterze obserwatora przy wykonywaniu złączy obwodowych rur – spawanie zmechanizowane, ręczne, naprawcze.		Monitorowanie	Potwierdzenie wykonania – Inspektor UDT (odnotowanie w planie badań i odbiorów)
3.2	Zatwierdzenie technologii zmechanizowanego spawania złączy obwodowych rur (WPQR).		Punkt Zatrzymania	
3.3	Zatwierdzenie technologii ręcznego spawania złączy obwodowych rur (WPQR).		Punkt zatrzymania	
3.4	Zatwierdzenie technologii naprawy wad złączy spawanych (WPQR).		Punkt zatrzymania	
3.5	Zatwierdzenie technologii automatycznego lutowania twardego „pin-brazing” przyłączy kablowych do rurociągu przesyłowego.		Punkt zatrzymania	
3.6	Weryfikacja instrukcji wykonania badań nieniszczących.		Przegląd	
3.7	Zapisy przebiegu lub wyników badań nieniszczących spoin obwodowych rurociągu przesyłowego – badania odbiorcze – zgodność wykonania z WTWiO.		Przegląd	
4	Weryfikacja rur, kształtek oraz innych materiałów użytych do budowy rurociągu przesyłowego			
4.1	Weryfikacja uprawnień do wytwarzania rur nadanych przez UDT.	dla każdej dostawy partii rur	Monitorowanie	Potwierdzenie wykonania – Inspektor UDT (odnotowanie w planie)
4.2	Kontrola świadectwa odbioru dla każdej partii rur	dla każdej dostawy partii rur	Przegląd	
4.3	Weryfikacja uprawnień do wytwarzania rur, kształtek (w tym łuków wytwarzanych za pomocą grzania indukcyjnego, trójników, zwężeń) nadanych przez UDT.	dla każdej dostawy partii kształtek	Monitorowanie	

URZĄD DOZORU
TECHNICZNEGO

Nr	Czynność inspekcyjna	Częstość wykonywania czynności inspekcyjnych	Sposób przeprowadzenia inspekcji	Protokół/ dokument
		danego rodzaju		
4.4	Kontrola świadectwa odbioru dla każdej kształtki.	dla każdej dostawy partii kształtek danego rodzaju	Przegląd	
5	Nadzór nad próbami ciśnieniowymi			
5.1.	Weryfikacja zgodności wykonania rurociągu przesyłowego zgodnie z zatwierdzoną przez UDT dokumentacją techniczną.		Punkt zatrzymania	Protokół sporządza Inspektor UDT
5.2	Uzgodnienie technologii wykonania prób ciśnieniowych przedstawionej przez Wykonawcę.		Punkt Zatrzymania	
5.3	Weryfikacja wzorcowania urządzeń zastosowanych do przeprowadzenia próby.		Przegląd	
5.4	Próby ciśnieniowe.		Punkt Zatrzymania	
6	Decyzja			
6.1	Wydanie przez UDT decyzji zezwalającej na eksploatację.			Decyzja UDT

DANE EWIDENCYJNE RUROCIĄGU PRZESYŁOWEGO

1. DANE RUROCIĄGU

1.1 Nazwa rurociągu:

wymiar nominalny DN, maksymalne ciśnienie robocze MOP

1.2 Dane dotyczące początku i końca rurociągu:

miejsowość, km

1.3 Dane dotyczące rurociągów odgałęźnych:

miejsowość, km rurociągu, wymiar nominalny DN, rodzaj elementu rozgraniczającego

1.4 Lokalizacja przejść i skrzyżowań z infrastrukturą terenu i obiektami przyrody:

- a) z liniami kolejowymi - miejscowość, km rurociągu, długość skrzyżowania,
- b) z autostradami, drogami ekspresowymi i krajowymi – miejscowość, km rurociągu, długość skrzyżowania,
- c) ze szlakami wodnymi żeglownymi – miejscowość, km rurociągu, długość skrzyżowania,
- d) z pasami startowymi na lotniskach – miejscowość, km rurociągu, długość skrzyżowania,
- e) z rurociągami – miejscowość, km rurociągu, długość skrzyżowania,
- f) z liniami i kablami energetycznymi – miejscowość, km rurociągu, długość skrzyżowania,
- g) z kablami telekomunikacyjnymi – miejscowość, km od początku, długość skrzyżowania,
- h) odsłonięte przęsła na mostach i estakadach - miejscowość, km rurociągu, długość przęsła,
- i) obiekty przyrody - miejscowość, km rurociągu, długość przejścia,
- k) inne przejścia i skrzyżowania szczególne - określić rodzaj – miejscowość, km rurociągu, długość,

1.5 Grubości ścianki rury przewodowej:

km rurociągu, grubość w mm,

1.6 Maksymalne ciśnienie przypadkowe, ciśnienie obliczeniowe i ciśnienia prób:

w [MPa], dla poszczególnych odcinków od początku rurociągu,

1.7 Materiał transportowany:

podstawowe właściwości fizykochemiczne

1.8 Projektowany znamionowy strumień płynu w rurociągu:

w [m³/h]

1.9 Temperatury - robocza i obliczeniowa:

maksymalna w [°C], minimalna w [°C]

1.10 Materiały rur przewodowych:

- a) nazwa wytwarzającego, adres, telefon / telefax, numer decyzji uprawniającej,
- b) miejsce wbudowania od początku rurociągu w km, rodzaj materiału, nr Polskiej Normy lub specyfikacji technicznej,

1.11 Lokalizacja armatury zaporowo-upustowej i osprzętu zabezpieczającego:

rodzaj, typ armatury lub osprzętu, miejscowość, km rurociągu,

1.12 Lokalizacja aparatury kontrolno-pomiarowej:

rodzaj, typ aparatury, miejscowość, km rurociągu,

1.13 Powłoki ochronne lub izolacyjne (jeżeli występują):

typ, rodzaj, grubość, km rurociągu,

1.14 Ochrona elektrochemiczna:

rodzaj, lokalizacja obiektów w km rurociągu,

1.15 Komory nadania i odbioru łoków (jeżeli występują):

lokalizacja w km rurociągu,

2. WYTWARZANIE RUROCIĄGU

2.1 Nazwa wytwarzającego:

adres, telefon/ telefax, nr decyzji uprawniającej do wytwarzania, rodzaj robót w km rurociągu,

2.2 Nazwa organu wydającej decyzję pozwolenie na budowę:

adres, telefon, telefax,

2.3 Nazwa jednostki badawczej:

adres, telefon/ telefax, nr dokumentu uznania do badań, rodzaj i zakres badań w km rurociągu,

2.4 Badania nieniszczące złączy:

miejsce badania w km rurociągu, metoda badania, stosowana Polska Norma lub specyfikacja techniczna, sposób dokumentowania, miejsce archiwizowania,

2.5 Badania obróbki cieplnej i przeróbki plastycznej (jeżeli dotyczą):

rodzaj, zakres, lokalizacja w km rurociągu,

2.6 Badania specjalne:

rodzaj, zakres, lokalizacja w km rurociągu,

3. EKSPLOATACJA RUROCIĄGU

3.1 Dane eksploatującego/operatora rurociągu:

adres, telefon / fax,

wykaz osób odpowiedzialnych za eksploatację,

wykaz osób odpowiedzialnych za podejmowanie działań w przypadku awarii rurociągu, adres, telefon, fax,

3.2 Badania odbiorcze - próba ciśnieniowa rurociągu:

odcinek badany w km rurociągu, stosowana specyfikacja techniczna, rodzaj próby, rodzaj płynu, ciśnienie, instrukcja próby,

3.3 Ustalona forma dozoru:

3.4 Liczba punktów nadzorowanych rurociągu:

3.5 Wykaz procedur i instrukcji eksploatacyjnych:

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 1
		Stron: 10

Instrukcja: Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów, dla których Zamawiający wymaga potwierdzenia zgodności przedmiotu dostawy z zamówieniem świadectwem odbioru 3.2 zgodnie z PN-EN 10204:2006

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 2
		Stron: 10

1. Definicje i skróty

Autoryzacja M – uprawnienie Inspektora UDT do wykonywania czynności w obszarze materiałoznawstwa.

Autoryzacja TW – uprawnienie Inspektora UDT do wykonywania czynności w obszarze Technologii Wytwarzania.

Dostawa lub Dostawa inwestorska – elementy takie jak rury, armatura, kształtki lub inne urządzenia, zakupione przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. i przekazywane wykonawcy robót budowlanych do zabudowy na sieci przesyłowej.

Dostawca – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która ubiega się o udzielenie zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia lub umowę ramową (przez Dostawcę rozumie się również Wykonawcę w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 z późn. zm.)).

Inspektor UDT – osoba lub podmiot zaangażowany przez Jednostkę Inspekcyjną UDT do realizacji czynności opisanych w załącznikach do niniejszej instrukcji lub innych koniecznych do odbioru materiałów i urządzeń.

UDT – Urząd Dozoru Technicznego.

Ustawa o dozorze technicznym – Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym.

Wytwórca – należy przez to rozumieć podmiot, który na zlecenie Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., Dostawcy lub Wykonawcy wytwarza materiały i urządzenia.

Zamawiający, GAZ – SYSTEM S.A. lub Spółka – Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

2. Cel instrukcji

Celem instrukcji jest zapewnienie jednolitego postępowania Inspektorów Urzędu Dozoru Technicznego podczas prowadzenia kontroli odbiorczej materiałów

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 3
		Stron: 10

i elementów hutniczych (rur, armatury, łuków i kształtek) przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

3. Przedmiot instrukcji

Przedmiotem niniejszej Instrukcji jest przedstawienie sposobu prowadzenia przez przedstawicieli UDT inspekcji w zakresie Dostaw Inwestorskich materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. w tym: rur, armatury, łuków i kształtek, które zgodnie z Ustawą o dozorze technicznym podlegają dozorowi technicznemu i dla których Zamawiający wymaga potwierdzenia zgodności przedmiotu dostawy z zamówieniem przez Inspektora Urzędu Dozoru Technicznego świadectwem odbioru typu 3.2 zgodnie z PN-EN 10204:2006.

Rodzaje czynności objętych instrukcją:

- 3.1. Kontrola przedprodukcyjna – audyt wstępny,
- 3.2. Kontrola produkcji (kontrola odbiorcza)
- 3.3. Dostawa i odbiory końcowe.

4. Zamówienie

Zamawiający na podstawie projektu technicznego (dotyczącego danej inwestycji), normy i wytycznych obowiązujących w GAZ-SYSTEM S.A. opracowuje OPZ (Opis Przedmiotu Zamówienia), który jest załącznikiem do umowy na Dostawy Inwestorskie. W OPZ powinny znaleźć się wszelkie wymagania techniczne jakie muszą spełniać produkty z Dostaw Inwestorskich, takie jak:

1. gatunek stali,
2. kształt oraz wymiary,
3. wymagania normowe,
4. wymaganie dodatkowe,
5. szczegóły dotyczące dostawy,
6. wskazanie miejsca dostawy.

Wytyczne materiałowe opracowane przez GAZ-SYSTEM S.A., dotyczące materiałów będących przedmiotem Dostaw Inwestorskich, są dołączane wraz z OPZ do każdej umowy z Dostawcą. Wytyczne są aktualne w momencie rozpoczęcia postępowania przetargowego i obowiązują w całym czasie trwania umowy.

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 4
		Stron: 10

Do każdego zgłoszenia do UDT dołączana będzie umowa wraz z dokumentacją przetargowa w tym OPZ.

- 4.1. GAZ-SYSTEM S.A. informuje UDT o podpisanych umowach, których przedmiot dostaw objęty będzie odbiorami UDT.
- 4.2. Pełny tekst zamówienia, wraz z obowiązującymi instrukcjami dla danej Dostawy z wyjątkiem informacji o charakterze handlowym musi być dostarczony do UDT w terminie 7 dni od podpisania umowy pomiędzy GAZ-SYSTEM S.A. a Dostawcą.
- 4.3. Na podstawie informacji, o której mowa w pkt 4.1 instrukcji Dyrektor Departamentu Techniki UDT w porozumieniu z Dyrektorami Oddziałów UDT po uzyskaniu opinii koordynatora Centrum Kompetencyjnego ds. Odbiorów Materiałów Hutniczych UDT sporządza wstępną listę Inspektorów UDT posiadających autoryzację M przewidywanych do realizacji danego zadania.

5. Etapy kontroli

Kontrola Dostaw Inwestorskich dzieli się na etapy:

- 5.1. Kontrola przedprodukcyjna – audyt wstępny
 - 5.1.1. badania zdolności technicznych Dostawców/Wytwórców,
 - 5.1.2. kontroli kwalifikacji i kompetencji personelu Dostawców/Wytwórców,
 - 5.1.3. opiniowania dokumentacji technicznej dotyczących produkcji, badań oraz dostaw.
- 5.2. Kontrola produkcji (kontrola odbiorcza)
 - 5.2.1. kontrola procesu wytwarzania i badań,
 - 5.2.2. raportowanie i monitorowanie harmonogramów produkcji i dostaw (portal wymiany danych),
 - 5.2.3. weryfikacja dokumentacji jakościowej związanej z danym świadectwem odbioru 3.2 według EN 10204:2006.
- 5.3. Dostawa i odbiory końcowe
 - 5.3.1. kontrola przebiegu operacji składowania i przetadunkowych,
 - 5.3.2. kontrola ilości i stanu przedmiotu Zamówienia w miejscu dostawy,
 - 5.3.3. kontrola napraw dokonywanych przez Dostawcę w miejscu dostawy,

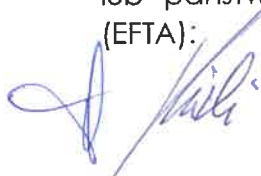
 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 5
		Stron: 10

- 5.3.4. kontrola wymaganej dokumentacji jakościowej dostaw, opinia techniczna do procesów reklamacyjnych.
- 5.3.5. weryfikacja dokumentacji jakościowej do protokołu odbioru dostawy.

- 6. Audyt wstępny przed rozpoczęciem produkcji w zakładach Wytwórców materiałów/elementów.

Audyt przeprowadzany jest przez komisję dwuosobową składającą się z Inspektora UDT posiadającego autoryzację M i TW oraz członka Centrum Kompetencyjnego UDT ds. Odbioru Materiałów. Audyt ma na celu sprawdzenie możliwości produkcyjnych oraz sprawdzenie posiadania dokumentów wymaganych przez GAZ-SYSTEM S.A. w tym:

- 6.1. Certyfikatu Systemu Zarządzania Jakością zgodnie z PN-EN ISO 9001 lub równoważny w zakresie wytwarzania materiałów/elementów.
- 6.2. Certyfikatu Systemu Zarządzania Jakością w spawalnictwie zgodnie z PN-EN ISO 3834-2 lub równoważny w zakresie wytwarzania materiałów/elementów o ile ma zastosowanie.
- 6.3. Uprawnienia UDT do wytwarzania materiałów/elementów, jeżeli obowiązujące prawo tego wymaga.
- 6.4. W przypadku przeprowadzania kontroli odbiorczej materiałów/elementów, dla których podczas wytwarzania stosuje się procesy spawania/zgrzewania Inspektor UDT uznaje świadectwa kwalifikacyjne personelu wykonującego połączenia nierozłączne oraz kwalifikowane technologie spawania/zgrzewania wystawione przez stronę trzecią rozpoznawalną i/lub uznaną w Unii Europejskiej.
- 6.5. Sprawdzenie czy jednostka mająca wykonywać badania niszczące i nieniszczące posiada akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO 17025 i/lub w przypadku zakładu znajdującego się na terenie Polski wytwórca ma możliwość przeprowadzania badań niszczących i nieniszczących wytwarzanych materiałów we własnym laboratorium lub laboratorium uznanym przez UDT.
- 6.6. Inne wymagane przez Zamawiającego.
- 7. W przypadku braku uprawnień Wytwórców wymaganych Ustawą o Dozorze Technicznym, których siedziba znajduje się poza Unią Europejską, Republiką Turcji lub państwami członkowskimi Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA):

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 6
		Stron: 10

- 7.1. UDT powołuje komisję dwuosobową odpowiedzialną za przeprowadzenie postępowania uprawniającego zakładu zagranicznego.
- 7.2. Komisja przeprowadza postępowanie uprawniające Wytwórcę zgodnie z wymaganiami art.9 Ustawy o dozorcze technicznym. Postępowanie uprawniające przeprowadzone jest w siedzibie Wytwórcy. W przypadku stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, postępowanie uprawniające może być przeprowadzone z uwzględnieniem zapisów pkt 4.3.1 i 4.3.2 Warunków Technicznych.
- 7.3. W przypadku Wytwórców spoza UE dopuszcza się uznanie kwalifikacji personelu przez Inspektora UDT wystawionych przez uznane organizacje światowe.
- 7.4. Postępowanie w ramach uprawniania zakładów zagranicznych realizowane jest zgodnie z procedurą uprawnień zakładów zagranicznych jako odrębne postępowanie na wniosek Wytwórcy.

8. Kontrola produkcyjna

- 8.1. Wytwórca materiałów/elementów/powłok zewnętrznych - izolacji lub pośrednik/Dostawca na podstawie zamówienia i specyfikacji wyrobu przygotowuje Plan Kontroli i Badań (ITP - Inspection and Test Plan).
- 8.2. Plan Kontroli i Badań (ITP) powinien zawierać szczegółowo opisane wymagania zawarte w normie wyrobu oraz odpowiednie wymagania GAZ-SYSTEM S.A., stanowiące załączniki do umowy z Dostawcą (OPZ).
- 8.3. Przed przystąpieniem do produkcji materiałów/elementów ITP powinien zostać zatwierdzony przez wszystkie strony biorące udział w postępowaniu (przez Zamawiającego lub upoważnionego przedstawiciela GAZ-SYSTEM S.A., Wytwórcę oraz UDT). Za weryfikację zgodności ITP z zamówieniem i wymaganiami odpowiednich norm oraz określenie zakresu czynności inspekcyjnych w ITP, w których uczestniczy UDT, odpowiada Inspektor UDT biorący udział w odbiorze materiałów, a weryfikuje członek Centrum Kompetencyjnego ds. odbioru materiałów UDT.
- 8.4. Upoważniony przedstawiciel GAZ-SYSTEM zatwierdzi lub prześle uwagi do Planu Kontroli i Badań bez zbędnej zwłoki, maksymalnie w terminie 7 dni roboczych od przedstawienia zweryfikowanego i zaakceptowanego przez UDT dokumentu, przekazanego przez wytwórcę.
- 8.5. Szczegółowy zakres kontroli, o którym mowa w pkt. 8.1 zostanie przesłany do wiadomości GAZ-SYSTEM S.A.
- 8.6. Plan Kontroli i Badań (ITP) powinien zawierać, przepisane z normy i/lub załączników wymienionych w punkcie 8.2, wszystkie graniczne wartości

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 7
		Stron: 10

liczbowe wraz z numerami norm wg których będą przeprowadzane badania (np.: dla rur zakres wytrzymałość na rozciąganie $R_m=570-760$ MPa, badanie zgodne z normą EN 6892-1; praca łamania spoiny i strefy wpływu ciepła min 40J w temperaturze -20 C badanie zgodne z normą ISO 148-1 z młotem o promieniu 2 mm, praca łamania materiału rodzimego min 68J w temperaturze -29 C badanie zgodne z normą ISO 148-1 z młotem o promieniu 2 mm itp.)

Kontrole produkcyjne (Kontrola produkcyjna to kontrola odbiorcza opisana poniżej przeprowadzana przez Inspektora UDT) zostaną przeprowadzone w formie inspekcji (kontroli) przez Inspektora lub Inspektorów UDT zaangażowanych w czynności odbiorowe u danego Wytwórcy i dotyczyć będą wszystkich etapów procesu produkcyjnego zgodnie z zatwierdzonym ITP. Dokumentem końcowym z przeprowadzonej kontroli odbiorczej jest dokument odbioru typu 3.2 według EN 10204:2006.

9. Kontrola technologii wykonania, napraw i badania powłok ochronnych.

9.1. Inspektor UDT przeprowadzający kontrole:

- 9.1.1. dokona weryfikacji i zatwierdzenia dokumentacji technicznej dotyczącej wykonywania, naprawy i badania powłok ochronnych materiałów/elementów.
- 9.1.2. wykona czynności kontrolne na każdym etapie procesu nakładania powłok ochronnych.

10. Kontrola dostaw i odbiory końcowe.

- 10.1. Przeprowadzenie kontroli sposobu składowania u Dostawcy, załadunku i rozładunku oraz składowania w miejscu dostawy, nastąpi pod kątem zgodności z instrukcją opracowaną przez Dostawcę i zatwierdzoną przez UDT i Zamawiającego.
- 10.2. Kontrola ilości i stanu przedmiotu Zamówienia na miejscu dostawy oraz kontrola kompletności i poprawności dokumentacji odbiorowej zostaną potwierdzone podpisem Inspektora UDT na protokole odbioru.
- 10.3. Kontrola napraw dokonywanych przez Dostawcę na placach odbiorowych (dotyczy przypadków wad zakwalifikowanych jako naprawialne na miejscu dostawy) zostanie potwierdzona podpisem Inspektora UDT na protokole naprawy.

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 8
		Stron: 10

11. Proces reklamacyjny.

Weryfikacji zasadności zgłoszonych przez Wykonawcę Robót Budowlanych reklamacji dotyczących odebranych materiałów/elementów poprzez udział w komisjach oceniających zgłoszenia reklamacyjne, odpowiedzi Dostawców oraz dokonane naprawy. Do komisji reklamacyjnej może być włączony przedstawiciel UDT w zakresie ekspertyzy/potwierdzenia zgodności wymagań technicznych dla materiałów/elementów.

12. Sposób prowadzenia kontroli odbiorczych zakończonych wydaniem dokumentu typu 3.2 według EN 10204:2006. Wyznaczenie próbek do badań.

12.1. Inspektor UDT oznacza próbki do badań poprzez naniesienie cechy typu M na wyrobie do badań, odcinku próbnym, a później próbce do badań lub próbce pilotowej (kwalifikacyjnej). Naniesiona cecha typu M powinna być widoczna i czytelna (identyfikowalna) od jej naniesienia do otrzymania gotowych próbek przeznaczonych do przeprowadzenia badań.

12.2. Próbkę pilotową (kwalifikacyjną) wyznaczana jest jedynie w przypadku, kiedy nie ma możliwości pobrania próbek do badań z wyrobu, odcinka próbnego ze względu na kształt lub wielkość wyrobu. Próbkę pilotową (kwalifikacyjną) wyznacza się z półwyrobu i poddaje końcowej obróbce cieplnej wraz z partią wyrobów do badań.

12.3. Wyznaczenie próbek należy przeprowadzić dla każdej partii do badań zgodnie z wymaganiami odpowiednich norm wyrobu.

12.4. Sprawdzenie identyfikowalności próbek podczas badań.

12.5. Podczas przeprowadzania badań, Wytwórca powinien zapewnić identyfikowalność pomiędzy wyrobami do badań - odcinkami próbnymi, próbkami pilotowymi (jeśli mają zastosowanie), próbkami do badań a partią do badań, z której pochodzą. Jeżeli w trakcie procesu zostaną usunięte cechy Inspektora UDT, próbki do badań należy odrzucić, a cały proces znakowania próbek powtórzyć.

12.6. Zapewnienie uczestnictwa Inspektora UDT w badaniach zgodnie z zatwierdzonym ITP.

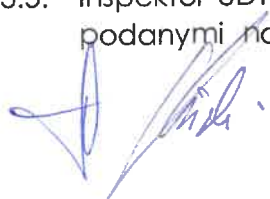
12.7. Badania powinny być przeprowadzone w obecności Inspektora UDT, zaś wyniki przedstawione zgodnie z odpowiednią normą europejską. Kryteria akceptacji powinny być zawarte w zatwierdzonym wcześniej Planie Kontroli i Badań (ITP).

12.8. Przed przystąpieniem do badań Inspektor UDT:

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 9
		Stron: 10

- 12.8.1. identyfikuje wyznaczone przez „UDT” próbki do badań poprzez indywidualny numer próby oraz cechę Inspektora UDT typu M lub w inny sposób opisany w dokumentach systemowych wytwórcy,
 - 12.8.2. sprawdza status metrologiczny wyposażenia pomiarowo-badawczego;
 - 12.8.3. sprawdza status metrologiczny urządzeń, na których będą wykonywane badania (np. maszyny wytrzymałościowej) – dopuszcza się potwierdzenie statusu metrologicznego krajowej jednostki metrologicznej wytwórcy materiału.
 - 12.9. Wykonywanie badań mechanicznych odbywa się jedynie w obecności Inspektora UDT,
 - 12.10. W przypadku braku świadectw kontroli metrologicznej Inspektor UDT odmawia uczestnictwa w badaniach,
 - 12.11. W przypadku zagubienia cechy Inspektora UDT na próbce do badań przez wytwórcę, Inspektor UDT odmawia przeprowadzenia badania, znakuje ponownie odcinki próbne (dla podwójnej ilości prób) oraz próbki do badań z partii przeznaczonej do badania,
 - 12.12. Inspektor UDT potwierdza wyniki przeprowadzonych badań w sposób zgodny z systemem jakości przyjętym w laboratorium badawczym.
13. Odbiór końcowy i wystawienie dokumentów końcowych.
- 13.1. Po przeprowadzeniu wszystkich badań przez Wytwórcę i Inspektora UDT wytwórca przedstawia protokoły z badań nieniszczących, wykonanych pomiarów oraz badań niszczących potwierdzonych podpisem przez Inspektora UDT w trakcie wykonywania badań.
 - 13.2. Inspektor UDT przeprowadza odbiór końcowy polegający na kontroli wizualnej, wymiarowej, zgodnie z wymaganiami odpowiedniej specyfikacji technicznej oraz zamówieniem i Planem Kontroli i Badań (ITP).
 - 13.3. Po przeprowadzeniu odbioru końcowego wyrób znakuje się trwale cechownikiem UDT lub nanosi oznakowanie cechy Inspektora UDT w inny sposób zgodnie z wymaganiami systemu jakości Wytwórcy i rodzaju wyrobu.
 - 13.4. Po wykonaniu czynności opisanych w punktach 13.1, 13.2, 13.3 Wytwórca przedstawia Inspektorowi UDT świadectwo odbioru 3.2 według normy EN 10204:2006 zgodne z wymaganiami normy wyrobu, zamówieniem i obowiązującym formularzem w systemie jakości wytwórcy.
 - 13.5. Inspektor UDT weryfikuje przedstawione protokoły z badań z informacjami podanymi na świadectwie odbioru 3.2 według normy EN 10204:2006,

 URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO	INSTRUKCJA	Wydanie: 2
		Data wydania: 1 września 2023 r.
	Postępowanie przy odbiorze materiałów i/lub elementów przeznaczonych na budowę gazociągów dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Strona: 10
		Stron: 10

a następnie podpisuje świadectwo odbioru na formularzu wystawionym przez Wytwórcę.

- 13.6. Świadectwo odbioru 3.2 według normy EN 10204:2006 zgodnie z wymaganiami normy jest dokumentem wystawionym przez niezależnego od wydziału produkcyjnego przedstawiciela kontroli jakości Wytwórcy, potwierdzonym przez przedstawiciela strony trzeciej - Inspektora UDT. Nie dopuszcza się wystawienia odrębnych świadectw odbioru 3.2 przez Wytwórcę i Inspektora UDT.
- 13.7. Po zakończeniu czynności związanych z wystawieniem świadectwa odbioru 3.2 Inspektor UDT skanuje i wprowadza dane zawarte w świadectwie odbioru 3.2 wraz z zeskanowanymi protokołami z badań do wykazu świadectw materiałowych 3.2 UDT pogrupowane zgodnie ze zgłoszeniami. UDT umożliwi GAZ-SYSTEM S.A. dostęp zdalny do tego wykazu.
- 13.8. W celu zapewnienia jednolitości postępowania członkowie Centrum Kompetencyjnego ds. materiałów hutniczych weryfikują wrywkowo świadectwa odbioru 3.2 według normy EN 10204:2006 wraz z załączonymi do nich dokumentami i odnotowują to w systemie informatycznym.
- 13.9. Przydzielanie i nadzór nad postępowaniami weryfikacyjnymi prowadzi Koordynator Centrum Kompetencyjnego.

14. Konsultacje techniczne

W przypadku zaistnienia konieczności odbycia konsultacji Zamawiającego z Wytwórcami materiałów i elementów w ramach Dostaw Inwestorskich w zakresie realizacji umów m.in. stanu realizacji harmonogramów produkcji, Inspektorzy UDT dedykowani do kontroli danych Wytwórców wezmą udział w takich konsultacjach.

15. Weryfikacja raportów skonsolidowanych

W ramach nadzoru nad realizacją Dostaw Inwestorskich w GAZ-SYSTEM S.A. tworzony będzie raport skonsolidowany, który w zakresie stanu wykonania poszczególnych umów oraz zagrożeń związanych z terminowością ich zakończenia, wymagać będzie weryfikacji przez Inspektorów UDT biorących udział w kontrolach poszczególnych Dostawców. Weryfikacja dokonana zostanie niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia przestania przez GAZ-SYSTEM raportów.

